

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/12/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8100899471
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Világiová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8100899471.5

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Világiovej a členov senátu JUDr. Kataríny Krochtovej a JUDr. Eduarda Valenčina v spore žalobcov 1a/ A. B., narodenej X. XXXXX XXXX, C., D. XXX/X, 1b/ E. C., narodenej XX. XXXXXX XXXX, C., F. XXX/XX, XX/ G. D., narodeného XX. XXXX XXXX, C., E. XXX/XX, 1d/ E. E. H., narodenej XX. XXXXXXX XXXX, C., I. XXX/XX, 1e/ G. D., narodeného XX. XXXXXX XXXX, C., E. XXX/XX, 2a/ J. C., narodenej XX. XXXXXX XXXX, C., K. XXX/X, 2b/ E. C., narodenej XX. XXXXXXXXXXX XXXX, C., L. XXX/XX, 2c/ A. D., narodenej XX. XXXXX XXXX, C., B. XXXX/X, XX/ M. E., narodenej XX. XXXX XXXX, N. L., D. (A.), O. H. N. XX/X, 3/ E. H., narodeného X. XXXXXXX XXXX, C., P. XXX/X, 4/ L. H., narodeného XX. XXXXXXX XXXX, C., O. XXX/X, 5a/ E. Q., narodenej XX. XXXX XXXX, C., N. XXX/X, 5b/ M. B. H., narodeného X. XXXXX XXXX, C., F. XXX/X, 6a/ E. E. G., narodenej X. XXXX XXXX, L. I. O. XXX, 6b/ M. B. H., narodeného XX. XXXXXX XXXX, F., E. P. XX, 6c/ M. R. H., narodeného XX. XXXXXXXXXXX XXXX, N. XXX, všetkých zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Tarabčákom, F., S. XX, proti žalovanej obchodnej spoločnosti P., A., D., O. S. X, M.: XX XXX XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Ľubošom Noskovičom, Bratislava, Konventná 5, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 8C/218/2000-604 z 25.01.2019 v spojení s opravným uznesením, č.k. 8C/218/2000-635 z 11.07.2019 takto

rozhodol:

I. Pokračuje v odvolacom konaní s právnym nástupcom žalobcu 4/ E. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., O. XXX/X.

II. Zrušuje rozsudok v spojení s opravným uznesením v jeho napadnutej časti t.j. okrem výroku I. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením súd prvej inštancie rozhodol nasledovne, cit.:

„I. Návrh na prerušenie konania z a m i e t a.

II. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť do dedičstva po neb. E. D. sumu 5.092,05 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplataenia, vo výške 6% ročne zo sumy 1.228,46 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8% ročne zo sumy 627,36 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 1.133,92 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 5% ročne zo sumy 566,96 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť do dedičstva po neb. A. C. sumu 2.812,47 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplataenia, vo výške 6% ročne zo sumy 654,75 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8% ročne zo sumy 622,37 eura od 27.2.2010

do zaplataenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 2a. J. C., nar. XX.X.XXXX sumu 568,65 eura s úrokom z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 143,43 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 283,48 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 5% ročne zo sumy 141,74 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 2b. E. C., L. C. sumu 568,65 eura s úrokom z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 143,43 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 283,48 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 5% ročne zo sumy 141,74 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

VI. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 2c. A. D., L. C., sumu 568,65 eura s úrokom z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 143,43 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 283,48 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 5% ročne zo sumy 141,74 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

VII. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 2d. M. E., L. C., nar. XX.X.XXXX sumu 568,65 eura s úrokom z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 143,43 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 283,48 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 5% ročne zo sumy 141,74 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

VIII. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 3. rade sumu 5.092,05 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplataenia, vo výške 6% ročne zo sumy 1.228,46 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8% ročne zo sumy 627,36 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 1.133,92 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 5% ročne zo sumy 566,96 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IX. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 4. rade sumu 5.092,05 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplataenia, vo výške 6% ročne zo sumy 1.228,46 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8% ročne zo sumy 627,36 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 1.133,92 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 5% ročne zo sumy 566,96 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

X. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť do dedičstva po neb. H. H. sumu 4.664,51 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne , zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplataenie, vo výške 6% ročne zo sumy 1.228,46 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8% ročne zo sumy 627,36 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 1.133,92 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 5% ročne zo sumy 139,42 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

XI. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni v 5a E. Q., L. H. sumu 212,61 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 212,61 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku

XII. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi v 5b M. B. H. sumu 212,61 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 212,61 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

XIII. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť do dedičstva po neb. B. H. sumu 5.092,05 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6% ročne , zo sumy 193,81 eura od 18.9.2000 do zaplataenie, vo výške 6% ročne zo sumy 1.228,46 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8% ročne zo sumy 627,36 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 8,5% ročne zo sumy 1.133,92 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 5% ročne zo sumy 566,96 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, vo výške 9% ročne zo sumy 1.341,54 eura od 27.2.2010 do zaplataenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

XIV. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

XV. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcom v 1a. až 1e rade trovy konania v rozsahu 48,70%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

XVI. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcom v 2a a 2d. rade trovy konania v rozsahu 48,56%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

XVII. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi v 3. rade trovy konania v rozsahu 48,70%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

XVIII. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi v 4. rade trovy konania v rozsahu 48,70%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

XIX. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcom v 5a a 5b. rade trovy konania v rozsahu 48,64%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

XX. Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcom v 6a až 6d. rade trovy konania v rozsahu 48,70%, o ktorých rozsahu bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku".

2. Právne odôvodnil súd inštancie svojej rozhodnutie podľa ust. § 3 ods. 1, § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 132 ods. 1, ods. 2, § 451 ods. 1 ods. 2, § 456, § 517 ods. 1, ods. 2, § 563 Obč. zák., § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej CSP).

3. Konštatoval, že predmetom sporu sú peňažné nároky žalobcov titulom užívania ich nehnuteľnosti bez právneho dôvodu žalovaným (vydanie bezdôvodného obohatenia, resp. určenie bezdôvodného obohatenia do dedičstva) s tým, že rozsudkom Okresného súdu Prešov, sp. zn. 13C/228/2009 z 09.12.2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 18Co/95,96/2017 z 22.11.2017 bolo určené vlastnícke právo k pozemkom v prospech žalobcov, resp. bolo určené, že podiely na týchto pozemkoch patria do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov, pričom v konaní bolo preukázané, že časť z týchto pozemkov - par. č. XXXX/X o výmere 6.729m² - reálne užíval žalovaný, a to bez právneho dôvodu, čím sa na úkor žalobcov bezdôvodne obohatil, a preto je povinný bezdôvodné obohatenie im vydať. Pri určení jeho výšky vychádzal zo znaleckého posudku znalca M. Q., č. XX/XXXX, vo vzťahu k záverom ktorého žalovaný kontrolné dokazovanie nenavrhol. Uznal obranu žalovaného v otázke jeho dobromyseľnosti užívania sporných pozemkov do dátumu 18.09.2000, od ktorého dátumu si žalovaný musel byť vedomí spornosti svojho vlastníctva, ak bol ochotný predmetné pozemky majetkovoprávne vyporiadať. Žalovaný bol ako vlastník týchto pozemkov zapísaný v katastri, preto mu teda patrili všetky úžitky spojené s užívaním. Ako vlastník mal právo si na týchto pozemkoch postaviť aj rôzne stavby. Nedôvodný bol potom nárok žalobcov za obdobie do 18.09.2000. Za rozhodujúcu pre priznanie úrokov z omeškania za rok 2000 považoval prvú výzvu z 18.09.2000, u ostatných rokov rozhodnutie o pripustení zmeny žaloby, ktoré bolo žalovanému doručené dňa 26.02.2010, a od nasledujúceho dňa sa žalovaný dostal do omeškania. Naproti tomu neuznal námietku žalovaného, že na nehnuteľnostiach, za užívanie ktorých je požadované vydanie bezdôvodného obohatenia, vzniklo zákonné vecné bremeno, lebo to sa riadi zák. č. 79/1957Zb. a vládnym nariadením č. 29/1959Zb. o oprávneniach k cudzím nehnuteľnostiam pri stavbách a prevádzke podzemných potrubí pre pohonné látky a ropu. Právna úprava pre pohonné hmoty a ropu sa týka iba ropovodu, ktorým sa ropa privedie do závodu na spracovanie a produktovodu, ktorým sa ropné výrobky distribuujú zo závodu. Právna úprava potrubí pre pohonné hmoty a ropu sa netýka potrubí v rámci podniku, keďže sa tam nachádzajú iba nadzemné potrubia. Návrh na prerušenie konania do skončenia dovolacieho konania vo veci určenia vlastníckeho práva ku pozemkom, za užívanie ktorých sa požaduje vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol, lebo sa v ňom nerieši predbežná otázka, ktorá má význam pre spor. Výrok o trovách konania odôvodnil podľa zásady úspechu.

4. Proti tomuto rozsudku v spojení s opravným uznesením podali odvolanie obe strany sporu.

5. Žalobcovia podali odvolanie čo do zamietavého výroku XIV. a čo do súvisiacich výrokov o trovách konania XV. - XX. poukazujúc na odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP (porušenie

práva na spravodlivý proces, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci). Naplnenie prvého odvolacieho dôvodu žalobcovia videli v tom, že súd prvej inštancie ani v predbežnom právnom posúdení a ani počas konania nedal najavo, že žalovaného považuje za dobromyseľného do 18.09.2000, resp. že uvedená otázka je sporná a z uvedeného dôvodu im potom znemožnil predložiť ďalšie tvrdenia a dôkazy na preukázanie opaku. Naplnenie druhého odvolacieho dôvodu žalobcovia videli v tom, že v otázke dobromyseľnosti žalovaného súd prvej inštancie odignoroval závery rozhodnutí tak prvoinštančného ako i odvolacieho súdu v konaní o určenie vlastníckeho práva ku pozemkom, za užívanie ktorých požadujú vydanie bezdôvodného obohatenia (sp. zn. 13C/228/2009 v spojení s sp. zn. 18Co/95,96/2017), z ktorých vyplýva, že žalovaný nemohol byť pri obvyklej opatrnosti dobromyseľný. Rovnaké vyplýva i zo zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu sp. zn. 2Co/127/2016, ktoré bolo predložené v rámci lehoty na podanie odvolania. Naplnenie tretieho odvolacieho dôvodu žalobcovia videli v tom, že v dôsledku nesprávneho skutkového záveru o dobromyseľnosti žalovaného do 18.09.2000, súd prvej inštancie urobil nesprávny právny záver o bezdôvodnom obohatení až do tohto dátumu tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Navrhli rozsudok v ním napadnutej časti zmeniť a ich žalobnému návrhu vyhovieť aj v ostatnej časti. Súčasne uplatnili plnú náhradu trov celého konania.

6. Žalovaný podal odvolanie čo do vyhovujúcich výrokov II. - XIII. a čo do súvisiacich výrokov o trovách konania XV. - XX. poukazujúc na odvolacie dôvody uvedené v § 365 ods. 1 písm. a/, b/, f/, h/ CSP (nesplnenie procesných podmienok, porušenie práva na spravodlivý proces, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci). Naplnenie prvých dvoch odvolacích dôvodov videl žalovaný v tom, že súd prvej inštancie v tomto konaní dostatočne neskúmal procesné podmienky a nezistil, že vedeniu konania pod sp. zn. 13C/228/2009 (určenie vlastníctva), od ktorého odvíja existenciu vlastníckeho práva žalobcov, podľa všetkého bráni prekážka litispendencie v dôsledku tu vedeného konania. Naplnenie tretieho odvolacieho dôvodu žalovaný videl v tom, že súd prvej inštancie v otázke zistení týkajúcich sa vlastníckych práv žalobcov odignoroval, podľa žalovaného konštantnú judikatúru, podľa ktorej existencia reštitučných predpisov bráni v uplatnení vlastníckych práv podľa všeobecných predpisov, a preto aj vzhľadom na ním už zmieňovanú litispendenciu, mal súd prvej inštancie v otázke zistení týkajúcich sa vlastníckych práv žalobcov, vychádzať z tejto judikatúry, odklon od ktorej nebol ani odôvodnený. Naplnenie posledného odvolacieho dôvodu videl žalovaný v tom, že súd prvej inštancie v otázke bezdôvodného obohatenia nevzal v úvahu skutočnosť, že žalovaný bol v období, za ktoré žalobcovia požadujú vydanie bezdôvodného obohatenia riadne evidovaný ako vlastník dotknutých pozemkov, a preto za toto obdobie potom nemožno priznať akýkoľvek nárok, ďalej v tomto smere vytyka súdu prvej inštancie, že pri určení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal zo ZP M. Q. T. XX/XXXX, ktorý bol robený pre účely mimosúdneho urovnania ešte pred začatím konania o určenie vlastníctva, pričom závery tohto posudku žalovaný niekoľkokrát odmietol s tým, že do konania predložil ZP M. C. č. XX/XXXX, ktorý stanovoval všeobecnú hodnotu dotknutých pozemkov, pričom je irelevantné, že nenavrhol kontrolné znalecké dokazovanie, lebo výšku bezdôvodného obohatenia majú preukazovať žalobcovia a nie on, ďalej skutočnosť, že súd prvej inštancie odignoroval existenciu zákonných vecných bremien na dotknutých pozemkoch podľa zákona o energetike, ktoré majú významný dopad na ich hodnotu a ktoré vylučujú pravidelnú náhradu za užívanie dotknutých pozemkov, kde si údajní domnelí vlastníci mali uplatniť svoj nárok v zmysle energetických predpisov. Tu podotkol, že v súčasnosti sa v areáli závodu Kapušany nachádzajú potrubia podzemné aj nadzemné, pričom za aktuálneho stavu a právnej úpravy je irelevantné, či sa jednalo o podzemné alebo nadzemné potrubia, keďže súčasná aj predchádzajúca právna úprava v danom smere nerozlišovala tieto časti potrubí, ale jasne definuje prevádzkovanie potrubí na prepravu pohonných látok ako celok, a to podnikaním v energetike. Podľa § 70 katastrálneho zákona platí zásada hodnovernosti údajov katastra. Rozhodovanie o žalobe súvisiace s existenciou, či zmenou týchto vecných bremien nie je v právomoci súdu, tu poukazujúc na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/190/2004. V neposlednom rade vytyka i to, že súd prvej inštancie pri určovaní výšky bezdôvodného obohatenia nevzal do úvahy, že žalobcovia sú domnelí vlastníci rolí, a nie zhodnotenej zastavanej plochy vďaka predchodcom žalovaného. Pri určení počiatku omeškania mal za to, že to nastáva až okamihom právoplatnosti rozhodnutia. Navrhol rozsudok v ním napadnutej časti zrušiť, konanie zastaviť, alternatívne ho v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Žalovaný vo svojom vyjadrení ku odvolaniu žalobcov, k otázke jeho dobromyseľnosti poukázal na skutočnosť, že vlastníctvo k dotknutým pozemkom bolo v prospech žalobcov určené právoplatne dňa 12.02.2018, a až do tohto dátumu bol žalovaný riadnym vlastníkom týchto nehnuteľností, vrátane evidencii v katastri. Opätovne spochybňoval závery súdov v konaní o určenie vlastníckeho práva.

Uznesenie sp. zn. 2Co/127/2016 bolo podložené už prekonanou súdnou praxou v oblasti vzťahov medzi reštitučnými a všeobecnými predpismi.

8. Žalobcovia vo svojom vyjadrení ku odvolaniu žalovaného, k otázke litispendencie mali za to, že tá mohla byť jedine skúmaná v konaní o určenie vlastníckeho práva, ktoré sa začalo neskôr, ako konanie v tu prerokúvanej veci. K ignorovaniu reštitučných predpisov z ich strany podotkli, že v mnohých rozhodnutiach NS SR a ÚS SR je prezentovaný odlišný právny názor, ako zastáva žalovaný, a teda, že existencia reštitučných predpisov nevylučuje uplatnenie vlastníckeho práva prostredníctvom všeobecných predpisov. Rozsudok vo veci určenia ich vlastníckeho práva má deklaratórny účinok. Na ich pozemkoch žiadne vecné bremena nevznikli, pričom postavenie budov a oplotenie areálu na týchto pozemkoch, nie je ich žiadnym zhodnotením. Ani námietka ohľadne výšky úrokov z omeškania nie je dôvodná.

9. Strany v následnej vzájomnej kontra argumentácii v podstate buď hájili správnosť nimi prezentovaných názorov, resp. spochybňovali správnosť protistranou prezentovaných názorov.

10. Vo veci vo vzťahu k citovaným odvolaniam rozhodol odvolací súd prvýkrát svojím rozsudkom sp.zn. 12Co/1/2020, 12Co/7/2020 z 09.06.2020, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v jeho napadnutej časti, t.j. okrem I. výroku a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Na dovolanie žalovaného bol rozsudok odvolacieho súdu uznesením dovolacieho súdu sp. zn. 9Cdo/25/2022 z 24.10.2022 zrušený a vec bola vrátená odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Dôvodom pre zrušenie rozsudku bola tá skutočnosť, že žalobca 4/ zomrel dňa XX.XX.XXXX, teda v priebehu odvolacieho konania pred samým rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorú skutočnosť odvolací súd nezohľadnil a v spore rozhodol dovolaním napadnutým rozsudkom dňa 09.06.2020, kedy už žalobca 4/ nedisponoval procesnou subjektivitou.

11. Z dedičského osvedčenia sp. zn. 35D/94/2020, Dnot/33/2020 z 14.10.2020 vyplýva, že nárok na výplatu plynúci z tohto sporu nadobudol dedič žalobcu 4/ - L. H., ktorý nadobudol aj spoluvlastnícky podiel na pozemku, za užívanie ktorého je v tomto spore nárokované vydanie bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd preto podľa § 63 ods. 2 CSP rozhodol o pokračovaní v konaní s právnym nástupcom žalobcu 4/, a to s L. H..

12. Následne rozhodol odvolací súd znova, a to rozsudkom z 30. marca 2023 sp. zn. 12Co/60/2022, 12Co/61/2022. Rozhodol, že pokračuje v konaní s právnym nástupcom žalobcu 4/, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením v napadnutej časti, t.j. okrem výroku I. a stranám nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovanej priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o jej výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením. Stotožňujúc sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie i náležite odôvodnil, odvolací súd na zdôraznenie vecnej správnosti rozhodnutia a k podstatným odvolacím námietkam žalovanej (§ 387 ods. 1, 2 CSP) doplnil, že konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia začalo skôr než konanie o určenie vlastníckeho práva (konanie o určenie rozsahu dedičstva; pozn.), v ktorom bol súd nie len oprávnený, ale aj povinný skúmať existenciu prekážky litispendencie; ak túto neindikoval, nemožno to presúvať na ťarchu súdu v skôr začatom konaní. Poukázal, že konanie Okresného súdu Prešov sp. zn. 13C/228/2009, v ktorom sa rozhodlo o určení vlastníckeho práva žalobcov k sporným nehnuteľnostiam, je právoplatne skončené a odvolaciemu súdu neprislúchalo posudzovať ani správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy v konaní o určenie vlastníckeho práva dospeli. Ako nedôvodnú posúdil odvolací súd i námietku žalovanej, že za obdobie, za ktoré bola ako vlastníčka nehnuteľnosti evidovaná v katastri, nemožno priznať žalobcom nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Konštatoval, že sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností automaticky nezakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastníkom. Vo vzťahu k tvrdeniam žalovanej, že existencia reštitučných predpisov bráni v uplatnení vlastníckych práv, sa odvolací súd priklonil k názorovej línii prezentovanej rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky i Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktoré nevylučujú uplatnenie vlastníckeho práva určovacou žalobou za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva. K ďalšej odvolacej argumentácii žalovanej odvolací súd uviedol, že žalovaná k svojim tvrdeniam spochybňujúcim závery znalca M. Q. nepredložila také procesne relevantné dôkazné prostriedky, ktoré by jednoznačne odborné závery toho znalca spochybnili. Doplnil, že M. Q. vo svojom znaleckom posudku určoval všeobecnú hodnotu nájmu

pozemkov, z ktorej hodnoty je aj podľa ustálenej rozhodovacej praxe potrebné vychádzať pri vydávaní bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd konštatoval vecnú správnosť záverov súdu prvej inštancie aj pokiaľ ide o priznané úroky z omeškania. Zdôraznil, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia patrí medzi také, u ktorých nie je zákonnou úpravou stanovená splatnosť pohľadávok vzniknutých z toho právneho titulu, a tak čas plnenia je u nich viazaný na výzvu veriteľa; výzvou sa stáva dlh splatným a dlžník je povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo bol o plnenie veriteľom požiadany. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd aplikujúc ustanovenia § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Odvolací súd bol povinný rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP); o tomto rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

13. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu (v poradí druhému) v jeho výroku II. a III. podala žalovaná dovolanie. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k dovolaniu navrhli, aby dovolací súd dovolanie ako neprípustné odmietol, respektíve ako nedôvodné zamietol.

14. Dovolací súd sa zaoberal otázkou či vec patrí do právomoci súdov. Konštatoval, že v danom prípade žalobcovia uplatnili voči žalovanej nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom titulom užívania cudzej nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Z takto vymedzeného predmetu konania je na prvý pohľad zrejmé, že ide o súkromnoprávny spor vychádzajúci zo súkromnoprávneho vzťahu medzi fyzickými osobami na strane žalobcov a právnickou osobou na strane žalovanej.

15. Žalovaná nedostatok právomoci súdu oprela o tvrdenie, že na dotknutých pozemkoch v jej prospech viaznu zákonné vecné bremená, v dôsledku existencie ktorých žalobcom podľa zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike resp. príslušnej právnej úpravy z minulosti vznikol nanajvyšší nárok na jednorazové vyrovnanie ako náhradu za nútené obmedzenie užívania pozemkov v ich vlastníctve. Hoci mal odvolací súd podľa žalovanej na existenciu riadne evidovaných zákonných vecných bremien prihliadnuť, túto otázku si v konaní sám posúdil, a to napriek tomu, že rozhodovanie o nej nepatrí ani do právomoci všeobecného súdu. Tým mal konanie zaťažiť vadou zmätočnosti.

16. Zákonom č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 70/1998 Z. z.“) sa zrušila dovtedajšia právna úprava zákona č. 79/1957 Zb. vrátane niektorých jeho vykonávacích predpisov. V zmysle prechodných ustanovení sa práva k cudzím nehnuteľnostiam a obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli do 31. júla 2002, spravujú podľa predpisov platných do 31. júla 2002 - v danom prípade zákon č. 79/1957 Zb. v spojení s ust. nariadenia č. 29/1957 Zb. V posudzovanom prípade si žalobcovia uplatňovali nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie rokov 1998 až 2000, v priebehu konania svoj žalobný návrh rozšírili aj o ďalšie roky. Súd oboch inštancií pri právnom posúdení veci vychádzali práve z ust. zákona č. 79/1957 Zb. v spojení s nariadením č. 29/1959 Zb.

17. Vo vzťahu k zákonným vecným bremenám v zmysle tohto zákona najvyšší súd už v rozhodnutí z 31. mája 2009 sp. zn. 1Cdo/190/2004, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 39/2006, a na ktoré vo svojom dovolaní poukazovala i samotná žalovaná, vyslovil, že „vecné bremená“ vyplývajúce z ustanovení zákona č. 79/1957 Zb. sú inštitútmi sui generis; nemožno im priznať povahu súkromnoprávnych opatrení, lebo v ich prípade ide o obmedzenie vlastníckeho práva vo verejnom záujme a v zmysle verejnoprávneho predpisu. Na základe uvedeného dospel k záveru, že rozhodovanie o žalobe súvisiace s existenciou takýchto vecných bremien nie je v právomoci súdu. Závery predmetného rozhodnutia však nie sú aplikovateľné na daný prípad, keď toto sa netýkalo peňažného nároku, ale nerešpektovania ochranného pásma a nároku na prekládku elektrického vedenia, vo vzťahu ku ktorému bolo vyslovené, že rozhodovať o tejto otázke nie je v právomoci súdu, a to ani pokiaľ by šlo o ochranu v zmysle § 417 ods. 2 OZ.

18. Dovolací súd z obsahu spisového materiálu zistil, že na súde prvej inštancie v určitom časovom období súbežne prebiehali medzi tými istými stranami sporu konania a/ vo veci určenia rozsahu dedičstva po právnych predchodcoch žalobcov pod sp. zn. 13C/228/2009 a b/ vo veci vydania bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom pod sp. zn. 8C/218/2000 vzťahujúceho sa k tým istým nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom sporu vo veci sp. zn. 13C/228/2009, pričom konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia (vec preskúmaná dovolacím súdom), bolo iniciované skôr. Keďže v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia sa súd prvej inštancie musel ako s prejudiciálnou otázkou vysporiadať s tým, komu svedčí vlastnícke právo vo vzťahu k nehnuteľnostiam, o ktorých žalobcovia

tvrdili, že im patria a že žalovaná ich užíva bez právneho dôvodu, pričom o tejto otázke sa viedlo samostatné konanie, postupom podľa § 109 ods. 2 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) prerušil konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia až do skončenia konania o určenie rozsahu dedičstva vedeného na tomto súde pod sp. zn. 13C/228/2009. Dôvodom na prerušenie konania bola skutočnosť, že v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/228/2009 sa riešila otázka, ktorá mohla mať podstatný význam pre rozhodnutie súdu v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia. Z uznesenia súdu prvej inštancie z 19. apríla 2010 č. k. 8C/218/2000-411 je navyše zrejmé, že podnet na prerušenie konania dala súdu samotná žalovaná. Nemožno preto súdu následne vyčítať, že zvolil postup v zmysle § 109 ods. 2 písm. c) OSP. Žalovaná až neskôr zmenila svoju procesnú obranu v tom smere, že v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie prvýkrát namietala, že konanie o splnení povinnosti zakladá prekážku litispendenice pre konanie o určenie práva alebo právneho vzťahu.

19. Rozsudok vo veci určenia rozsahu dedičstva bol vyhlásený 16. decembra 2016, pričom nadobudol právoplatnosť 30. januára 2018 (porov. č. I. 459 súdneho spisu). Právoplatnosť je vlastnosť súdneho rozhodnutia, ktorá spôsobuje záväznosť a zásadnú nezmeniteľnosť rozhodnutia (§ 226 CSP). S ohľadom na viazanosť súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu. V uznesení I. ÚS 170/2015-15 z 1. apríla 2015 ústavný súd uviedol, že ani samotná skutočnosť, že napriek veci už právoplatne meritórne rozhodnutej môže existovať aj iný pohľad na túto identickú vec, nie je dostatočným dôvodom na nové rozhodnutie o tejto veci, pretože aj tento iný pohľad na tú istú záležitosť mal a mohol byť predmetom prieskumu v rámci už právoplatne skončeného konania.

20. Žalovaná bola stranou v spore o určenie rozsahu dedičstva a mala možnosť svojou procesnou aktivitou uplatniť naň svoj vplyv (či už v podobe riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku) dovolací súd dospel k záveru, že argumentácia žalovanej o existencii prekážky začatého konania je v danej veci už neopodstatnená. Ak teda súdy nižších inštancií spor o vydanie bezdôvodného obohatenia po právoplatnom skončení konania o určenie vlastníckeho práva prejednali a vo veci rozhodli, neporušili tým procesné práva žalovanej v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Následne dovolací súd konštatoval, že v danom prípade si žalobcovia voči žalovanej uplatnili nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia titulom užívania nehnuteľností vo vlastníctve žalobcov žalovanou bez právneho dôvodu. Žalovaná je držiteľkou povolenia na podnikanie v energetike. V priebehu konania tvrdila, že sa na úkor žalobcov bezdôvodne neobohacuje, lebo oprávnenie na užívanie dotknutých nehnuteľností jej vyplýva z príslušných energetických predpisov a žalobcom za obmedzenie ich vlastníckeho práva prislúcha nanajvýš jednorazová náhrada. Súdy oboch inštancií dospeli k záveru, že zákonné vecné bremeno žalovanej na dotknutých pozemkoch nevzniklo a žalobe na vydanie bezdôvodného obohatenia čiastočne vyhovel.

22. Obsah súdneho spisu nasvedčuje, že žalovaná už v konaní pred súdom prvej inštancie (porov. body 14. a 16. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) a následne i v odvolaní (porov. bod 5. odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu) argumentovala, že na dotknutých pozemkoch v jej prospech viaznu riadne evidované zákonné vecné bremená podľa zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike, ktoré vylučujú nárok žalobcov na akékoľvek opakované plnenie za užívanie pozemkov v ich vlastníctve. Hoci si konajúce súdy sami (a v rozpore s evidovaným stavom) posúdili otázku (ne)existencie zákonných vecných bremien v zmysle energetických predpisov, táto otázka podľa žalovanej vôbec nepatrí do právomoci súdu.

23. Zo skutkového stavu zisteného odvolacím súdom (§ 442 CSP) dovolaciemu súdu vyplynulo, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi dotknutých pozemkov, resp. podiely na týchto pozemkoch patria do dedičstva po ich právnych predchodcoch a žalovaná predmetné nehnuteľnosti v rozsahu 6 729 m² reálne užíva. Obsahom súdneho spisu na č. I. 543 a nasl. je výpis z listu vlastníctva č. XXX, ktorý osvedčuje, že na v ňom bližšie špecifikovaných parcelách ČKN nachádzajúcich sa v okrese F., v obci C., kat. úz. C. skutočne viazne v prospech žalovanej zákonné vecné bremeno v zmysle § 96 ods. 4, 5 zákona NR SR č. 251/2012 Z. z. o energetike (bližšie v časti U.: ťarchy LV č. XXX na č. I. 543 a nasl. spisu). V odôvodnení rozhodnutí oboch súdov nižšej inštancie napriek tomu absentuje akákoľvek odpoveď na tvrdenia žalovanej o existencii riadne evidovaných zákonných vecných bremien viaznucich

na pozemkoch žalobcov. Nemožno pritom bez ďalšieho uzavrieť, že by šlo o skutočnosti pre rozhodnutie vo veci samej nepodstatné. Podľa dovolacieho súdu bolo pritom zodpovedanie tejto námietky zásadné z hľadiska riadneho a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, a to aj vo väzbe na právny titul priznanej náhrady v zmysle § 451 OZ. V tejto súvislosti netreba opomínať ani posúdenie relevancie tvrdení žalovanej vo vzťahu k predloženému znaleckému posudku a k záverom znaleckého posudku M. Q..

24. Podľa názoru dovolacieho súdu odvolací súd rezignoval na svoju povinnosť vysporiadať sa s podstatnou argumentáciou aj pokiaľ ide o námietky žalovanej, že konajúce súdy si sami vyriešili otázku (ne)existencie zákonných vecných bremien v zmysle § 38 zákona č. 79/1957 Zb. v spojení nariadením č. 29/1959 Zb. Hoci žalovaná túto skutočnosť v konaní opakovane namietala, súdy nižšej inštancie jej neposkytli žiadnu odpoveď na argument, či posúdenie tejto otázky bolo skutočne v právomoci súdu. Súd prvej inštancie sa tvrdeniam žalovanej venoval len okrajovo v bode 54. odôvodnenia svojho rozhodnutia; stručne uzavrel, že v danom prípade bolo potrebné aplikovať ust. zákona č. 79/1957 Zb. v spojení s nariadením č. 29/1959 Zb., pričom relevantná právna úprava sa netýkala potrubí, aké sa nachádzajú v energetickom areáli žalovanej. Žalovaná s týmito závermi súdu prvej inštancie nesúhlasila; v podanom odvolaní namietala, že súd bol povinný prihliadnuť na existenciu riadne evidovaného zákonného vecného bremena, keď iné posudzovanie otázky jeho (ne)existencie nepatrilo do právomoci súdu. Odvolací súd, stotožňujúc sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, sa touto námietkou žalovanej vôbec nezaoberal. Navyše, z odôvodnenia rozhodnutia tak súdu prvej inštancie, ako ani odvolacieho súdu nie je vôbec zrejmé, na základe čoho dospeli konajúce súdy k záveru, že sú oprávnené posudzovať technické parametre potrubí nachádzajúcich sa v energetickom areáli žalovanej a z tohto následne vyvodzovať závery relevantné pre rozhodnutie o žalobcami uplatnenom nároku.

25. Preto dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné, zároveň dôvodné a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

26. Z oznámenia JUDr. Jozefa Tarabčáka, advokáta, právneho zástupcu žalovaných vyplýva, že dňa 19.02.2025 teda po rozhodnutí dovolacieho súdu v priebehu odvolacieho konania zomrel terajší žalobca 4/ rade L. H.. Dedičské konanie je vedené pod č. 37D/205/2025 a úmrtie L. H. vyplýva aj z úmrtného listu, ktorý predložil jeho bývalý právny zástupca. Jedná sa o úmrtný list zo dňa XX.XX.XXXX. Dňa XX.XX.XXXX zaslal bývalý právny zástupca žalovaného 4/ odvolaciemu súdu oznámenie notára B. E. F. z XX.XX.XXXX o tom, že jediným dedičom je E. H.. Preto žiadal o rozhodnutie o pokračovaní s dedičom E. H. a o rozhodnutie o odvolaní žalovaného.

27. Z oznámenia B. E. F., notára - súdneho komisára vyplýva, že ako jediný dedič zo zákona v III. dedičskej skupine prichádza do úvahy jeho brat E. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., O. XXX/X, ktorý po poučení do zápisnice zo dňa 16.04.2025 dedičstvo neodmietol. Dedičské konanie nebolo právoplatne ukončené a vo veci sa koná.

28. Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

29. Podľa § 63 ods. 1 a 2 CSP ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve.

30. S ohľadom na uvedené odvolací súd rozhodol o pokračovaní v odvolacom konaní s právnym nástupcom žalobcu 4/ E. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., O. XXX/X.

31. Odvolací súd na základe podaných odvolaní po zrušení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 379 a nasledujúcich CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 385 CSP a contrario a zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti je potrebné zrušiť.

32. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

33. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietanou nepreskúmateľnosťou napadnutého rozsudku, porušením práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces, nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05).

34. K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP, t.j., že súd prvej inštancie svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil odvolateľovi uskutočnenie procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva odvolateľa na spravodlivý proces, odvolací súd uvádza, že medzi zložky práva na spravodlivý proces (right to fair trial) možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu. právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim. kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu. právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu síce predstavuje pochybenie súdu. avšak o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa javí ako nespravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania.

35. K odvolaciemu dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 CSP písm. f) CSP. t.j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam odvolací súd uvádza, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NŠ SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nárok alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. K námietke nesprávneho skutkového zistenia z vykonaných dôkazov odvolací súd taktiež, uvádza, že vykonané dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz, jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti. Vyhodnotenie vykonaných dôkazov súd uvedie v odôvodnení rozsudku podľa § 220 ods. 2 CSP. Voľné hodnotenie dôkazov súdom prirodzene neznamená ľubovôľu hodnotenia. Súd hodnotí jednotlivý dôkaz z hľadiska jeho dôležitosti, zákonnosti a pravdivosti. Po individuálnej selekcii následne súd hodnotí všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti. K nesprávnym skutkovým zisteniam z vykonaných dôkazov súd dospeje nesprávnym vyhodnotením dôležitosti alebo pravdivosti dôkazov, alebo porušením pravidiel formálnej logiky.

36. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP (t. j. nesprávnemu právnemu posúdeniu veci súdom prvej inštancie) odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový

stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 9Cdo/23/2021 z 29.09.2021). Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7Cdo/7/2010).

37. Odvolací súd poukazuje na právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý je pre neho v danej veci i pre súd prvej inštancie záväzný vyslovený v bode 41 uznesenia sp.zn. 9Cdo/129/2023 zo dňa 29. januára 2025, z ktorého vyplýva, že v súvislosti s obmedzením vlastníckych práv vlastníkov pozemkov, na ktorých sú umiestnené cudzie nehnuteľnosti vo vlastníctve napr. štátu, územnosprávnych celkov, energetických, vodárenských spoločností za účelom verejnoprávneho využívania sú zriaďované tzn. legálne (zákonné) vecné bremená. Podstata týchto zákonných vecných bremien spočíva v tom, že ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, teda vymedzenie obsahu vlastníckeho práva prostredníctvom verejného práva, tieto zákonné vecné bremená predstavujú verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva v nadväznosti na § 123 OZ, ktorý limituje oprávnenie vlastníka „medzami zákona“. Obsahom zákonných vecných bremien je najmä právo zriaďovať na cudzích pozemkoch rôzne siete, vstupovať na cudzie pozemky s cieľom údržby týchto sietí a podobne (porov. napr. uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 500/2018). Jedným z charakteristických znakov tzv. legálnych vecných bremien je to, že ich režim sa riadi podľa predpisov, ktoré boli platné ku dňu ich vzniku. Napriek skutočnosti, že nový zákon ruší zákon predchádzajúci, zostávajú ustanovenia predchádzajúcich zákonov upravujúce oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam prostredníctvom spätného odkazu stále aplikovateľné (II. ÚS 500/2018).

38. Zároveň dovolací súd konštatoval, že obsah súdneho spisu nasvedčuje tomu, že žalovaná už v konaní pred súdom prvej inštancie (porov. body 14. a 16. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) a následne i v odvolaní (porov. bod 5. odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu) argumentovala, že na dotknutých pozemkoch v jej prospech viaznu riadne evidované zákonné vecné bremená podľa zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike, ktoré vylučujú nárok žalobcov na akékoľvek opakované plnenie za užívanie pozemkov v ich vlastníctve. Trvala na tom, že hoci si konajúce súdy sami (a v rozpore s evidovaným stavom) posúdili otázku (ne)existencie zákonných vecných bremien v zmysle energetických predpisov, táto otázka podľa žalovanej vôbec nepatrí do právomoci súdu.

39. Tak ako konštatoval dovolací súd v bode 43 odôvodnenia svojho uznesenia žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi dotknutých pozemkov, respektíve podiely na týchto pozemkoch patria do dedičstva po ich právnych predchodcoch a žalovaná predmetné nehnuteľnosti v rozsahu 6 729 m² reálne užíva. Obsahom súdneho spisu na č. I. 543 a nasl. je výpis z listu vlastníctva č. XXX, ktorý osvedčuje, že na v ňom bližšie špecifikovaných parcelách U. nachádzajúcich sa v okrese F., v obci C., kat. úz. C. skutočne viazne v prospech žalovanej zákonné vecné bremeno v zmysle § 96 ods. 4, 5 zákona NR SR č. 251/2012 Z. z. o energetike (bližšie v časti U.: ťarchy LV č. XXX na č. I. 543 a nasl. spisu). V odôvodnení súdu prvej inštancie však absentuje akákoľvek odpoveď na tvrdenia žalovanej o existencii riadne evidovaných zákonných vecných bremien viaznucich na pozemkoch žalobcov. Tak ako uviedol dovolací súd bez ďalšieho nemožno uzavrieť, že by šlo o skutočnosť pre rozhodnutie vo veci samej nepodstatné. Podľa názoru dovolacieho súdu bolo zodpovedanie tejto námietky zásadné z hľadiska riadneho a presvedčivého odôvodnenia, a to aj vo väzbe na právny titul priznanej náhrady v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie neposkytol žalovanej žiadnu odpoveď na argument či posúdenie otázky vyriešenia (ne existencie zákonných vecných bremien v zmysle § 38 Zákona č. 79/1957 Zb. v spojení s Nariadením č. 29/1959 Zb. bolo skutočne v právomoci súdu). Súd prvej inštancie tvrdeniam žalovaných venoval sa venoval len okrajovo v bode 54 odôvodnenia svojho rozhodnutia, keď stručne uzavrel, že v danom prípade bolo potrebné aplikovať ustanovenie Zákona č. 79/1957 Zb. v spojení s Nariadením č. 29/1959 Zb., pričom relevantná právna úprava sa netýkala potrubí aké sa nachádzajú v energetickom areáli žalovanej. Žalovaná s týmito závermi nesúhlasila, namietala, že súd prvej inštancie bol povinný prihliadať na existenciu riadne evidovaného zákonného vecného bremena, keď iné posudzovanie otázky jeho (ne existencie) nepatrilo do právomoci súdu.

V odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je zrejmé na základe čoho dospel k záveru, že je oprávnený posudzovať technické parametre potrubí nachádzajúcich sa v energetickom areáli žalovanej a z toho následne vyvodzovať závery relevantné pre rozhodovanie o žalobcami uplatnenom nároku tak ako to konštatoval dovolací súd v bode 44 odôvodnenia svojho uznesenia.

40. V posudzovanom prípade súd prvej inštancie svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom, ktorým by poskytol presvedčivé odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky uplatnené odvolateľom. Vo svetle uvedených skutočností je preto možné závery súdu prvej inštancie považovať za predčasné s tým, že sa súd prvej inštancie nezaoberal otázkami tak ako to popísal Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení i odvolací súd vyššie, a preto zaťažil súd prvej inštancie svoje rozhodnutie nepreskúmateľnosťou.

41. V tejto súvislosti odvolací súd pripomína, že nezávislosť rozhodovania súdov sa musí uskutočňovať v ústavnom a v zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 ods. 1 a nasl. Ústavy SR a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princíпов, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť, a to spôsobom zakotveným v § 220 ods. 2 CSP, preto z odôvodnenia rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Povinnosťou súdu je vždy taktiež dostatočným a rozumným spôsobom vyrovnať sa s argumentmi sporových strán, ktoré môžu mať vplyv na jeho rozhodnutie. Neznamená to však, že súd musí rozhodnúť v súlade so skutkovým a právnym názorom tej ktorej strany, postačuje, že sa s jej argumentmi vo svojom rozhodnutí ústavne akceptovateľným spôsobom vyrovná, čo v súdenom spore naplnené nebolo.

42. Na základe uvedených skutočností odvolací súd v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil rozsudok v spojení s opravným uznesením v jeho napadnutej časti t.j. okrem výroku I. z dôvodu, že bolo účelné zrušiť rozsudok i čo do zamietnutia žaloby v prevyšujúcej časti a v súvisiaceho výroku o trovách konania, ktorý svojím odvolaním napadli žalobcovia. Následne odvolací súd postupom podľa ust. § 391 CSP vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

43. Úlohou súdu prvej inštancie bude zodpovedať na odvolacie námietky tak žalovanej ako aj žalobcov v dostatočnom rozsahu tak, aby jeho odpoveď náležite zareagovala na argumenty strán, hlavne čo sa týka argumentu žalovanej, že na dotknutých pozemkoch v jej prospech viaznu riadne evidované zákonné vecné bremená podľa Zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike a ďalšie skutočnosti tak ako ich popísal dovolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove v bodoch, ktoré presne uviedol odvolací súd v dôvodoch tohto rozhodnutia. Na riadne zistený a vyhodnotený skutkový stav následne bude súd prvej inštancie aplikovať správnu právnu normu tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty t.j., aby bol spor rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších autorít aj s ohľadom na rozhodnutia, ktoré popísal dovolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení. K relevantnej argumentácii strán sporu produkovanej v celom konaní je zároveň potrebné poskytnúť dostatočnú a logicky nerozpornú právnu odpoveď. Až po tom ako bude konanie v naznačenom smere doplnené môže súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodnúť.

44. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie tiež o trovách celého konania vrátane trov odvolacích i dovolacích (§ 396 ods. 3 CSP).

45. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).